

past op grond van de daarin door artikel III aangebrachte wijzigingen, werkt niet eer dan drie maanden na het in werking treden van deze wet.

3. Diensttijd, vervuld vóór het in werking treden van deze wet, blijft berekend overeenkomstig artikel 16, tweede lid, der Lager-onderwijswet 1920, zooals dit vóór die inwerkingtreding luidde.

4. Het instellen van een ouderraad, als bedoeld in het bij artikel VII gewijzigde artikel 20 der Lager-onderwijswet 1920, geschiedt uiterlijk zes maanden na de afkondiging van den in dit artikel bedoelden algemeenen maatregel van bestuur.

5. Artikel XI, voor zooveel betreft de nieuwe vaststelling van het zesde en zevende lid van artikel 28 der Lager-onderwijswet 1920, treedt in werking met ingang van 1 Januari 1938. Telling van leerlingen naar de voorschriften, vóór dien datum geldende, blijft van kracht.

6. Het bewijs van werkzaamheid aan een school, bedoeld onder a III 2°, van artikel 210ter der Lager-onderwijswet 1920, zooals dit nader is vastgesteld bij artikel XLVIII, wordt voor het eerst geëischt bij het in 1938 af te nemen examen.

Artikel L (oud XLIV).

Het artikel wordt gelezen:

1. Het bij artikel XX vastgestelde artikel 55bis der Lager-onderwijswet 1920 vindt voor het eerst toepassing voor het jaar 1938. Indien en voor zoover een besluit, in het eerste lid van laatstgenoemd artikel bedoeld, niet vóór 1 Maart 1938 is genomen, stellen Gedeputeerde Staten het bedrag vast, bedoeld in dat eerste lid. Op het besluit van Gedeputeerde Staten is artikel 17 der Lager-onderwijswet 1920 van toepassing.

2. Het eerste lid van het bij artikel XX vastgestelde artikel 55ter der Lager-onderwijswet 1920 vindt voor het eerst toepassing in het jaar 1939. De vaststelling volgens het tweede lid van artikel 55ter geschiedt voor het eerst in het jaar 1943.

3. Het eerste, tweede, derde, vijfde, zesde en zevende lid van het bij artikel XXXVI gewijzigde artikel 101 der Lager-onderwijswet 1920 zijn voor het eerst van toepassing voor het jaar 1938.

Het zesde, zevende en achtste lid van het bij artikel XXXVIII gewijzigde artikel 103 der Lager-onderwijswet 1920 worden voor het eerst in 1938 toegepast. Het eerste en tweede lid van laatstgenoemd artikel worden voor het eerst toegepast in 1939.

Ten aanzien van de vergoeding voor 1937 en voorgaande jaren en het voorschot op die vergoeding blijven toegepast de bepalingen van artikel 101, eerste tot en met zevende lid, en van artikel 103, zooals zij vóór de bedoelde wijziging luiden.

4. Het vierde en achtste lid van het bij artikel XXXVI gewijzigde artikel 101 der Lager-onderwijswet 1920 worden voor het eerst toegepast in het jaar 1943.

Het derde, vierde en vijfde lid van het bij artikel XXXVIII gewijzigde artikel 103 der Lager-onderwijswet 1920 worden voor het eerst toegepast in het jaar 1943.

De vermindering tot de werkelijke kosten, bedoeld in artikel 101, achtste lid, zooals het vóór genoemde wijziging luidt, vindt toepassing op de vergoeding voor 1937, onverschillig wanneer die vermindering laatstelijk heeft plaats gevonden.

5. Het bij artikel XXXVI vastgestelde artikel 101bis en het bij artikel XXXVIII vastgestelde artikel 103bis der Lager-onderwijswet 1920 zijn voor het eerst van toepassing voor het jaar 1938.

Ten aanzien van de vergoeding en bijdrage voor 1937 en voorgaande jaren blijven het negende lid van artikel 101 en artikel 103, zooals zij luiden vóór de daarin bij deze wet aangebrachte wijzigingen, toepassing vinden.

6. Het bij artikel XXXVII gewijzigde derde lid van artikel 102 der Lager-onderwijswet 1920 treedt in werking met 1 Januari 1938.

De vermindering tot de werkelijke kosten, bedoeld in die bepaling, zooals zij vóór genoemde wijziging luidt, wordt toegepast op de bijdrage over 1937, onverschillig wanneer die vermindering laatstelijk heeft plaats gevonden.

In het wetsontwerp vervallen de aanhalingsteekens vóór en na hetgeen als wijziging of nieuwe bepaling is voorgesteld.

234. 7.

GEWIJZIGD ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de Lager-onderwijswet 1920 te wijzigen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I.

In *artikel 2* der Lager-onderwijswet 1920 wordt na het tweede lid een lid ingevoegd, luidende:

3. Daar, waar naast de Nederlandsche taal een streektaal in levend gebruik is, kan onder lezen en Nederlandsche taal eenige kennis van die streektaal begrepen zijn.

Het derde lid wordt vierde lid en wordt gelezen:

4. Onder vaderlandsche geschiedenis is begrepen de eenvoudigste kennis der gemeente-, provinciale en staatsinrichting van Nederland en onder kennis der natuur de eenvoudigste kennis van gezondheidsleer.

Artikel II.

Aan het slot van het derde lid van *artikel 12* der Lager-onderwijswet 1920 wordt de punt door een komma vervangen. Aan dat lid wordt toegevoegd:

met dien verstande, dat die leerlingen in het eerste leerjaar onderwijs ontvangen in ten minste twee, en in de hoogere leerjaren in ten minste drie der vakken, in *artikel 2* vermeld onder *l* tot en met *p*.

Artikel III.

Het eerste lid van *artikel 13* der Lager-onderwijswet 1920 wordt vervangen door de volgende twee leden:

1. Ten behoeve van ouders, voogden of verzorgers van leerplichtige kinderen wordt desverlangd uit de gemeentekas steun verleend ter tegemoetkoming in de vervoerkosten, verbonden aan het bezoeken van een op een afstand van meer dan vier kilometer van de woning gelegen lagere school, waar het voor die kinderen gewenschte onderwijs gegeven wordt, met inachtneming van de voorwaarden en bepalingen, in het volgende lid vervat.

2. De in het voorgaande lid bedoelde voorwaarden en bepalingen zijn de volgende:

a. de woning van de kinderen moet meer dan vier kilometer verwijderd zijn van een voor hen toegankelijke school, waar het gewenschte onderwijs wordt gegeven;

b. onder het gewenschte onderwijs wordt verstaan openbaar gewoon of uitgebreid lager onderwijs, dan wel bijzonder gewoon of uitgebreid lager onderwijs van een bepaalde richting;

c. de afstand van vier kilometer wordt gemeten langs den kortsten voor kinderen voldoende begaanbaren en veiligen weg;

d. het maakt geen verschil of de school, waar het gewenschte onderwijs wordt gegeven, is gelegen in dezelfde of in een naburige gemeente;

e. zoo noodig worden de vervoerkosten ten volle vergoed;

f. de gemeente is bevoegd om in plaats van een vergoeding in geld te geven het vervoer te verzorgen of te doen verzorgen; zij kan verlangen, dat de ouders, voogden of verzorgers, aan wie slechts gedeeltelijke vergoeding der vervoerkosten toekomt, hun kinderen van het aldus verzorgde vervoer tegen betaling van een bijdrage doen gebruik maken. Weigering tot of nalatigheid in de betaling van de in den vorigen zin bedoelde bijdrage doet de aanspraak op vergoeding vervallen;

g. steun wordt slechts verleend, indien en voor zoover de financiële toestand der ouders, voogden of verzorgers daartoe aanleiding geeft;

h. geen steun wordt verleend ten behoeve van kinderen, die reeds zijn toegelaten als leerlingen tot een school, welke niet meer dan vier kilometer van hun woning verwijderd is, tenzij de ouders, voogden of verzorgers van die kinderen schriftelijk verklaren, dat zij tegen de richting van het onderwijs der door de kinderen bezochte school overwegende bezwaren hebben.

Het tweede, derde, vierde en vijfde lid worden derde, vierde, vijfde en zesde lid.

In het vijfde lid worden de woorden „als in het eerste lid bedoeld” vervangen door: als in het eerste en tweede lid bedoeld; worden de woorden „als in het eerste lid omschreven” vervangen door: als in die leden omschreven; en worden de woorden „derde lid” vervangen door: vierde lid.

Artikel IV.

Aan *artikel 15* der Lager-onderwijswet 1920 wordt toegevoegd:

Waar van leerplichtige kinderen gesproken wordt zijn daaronder te verstaan kinderen, die volgens *artikel 11* tot de school kunnen worden toegelaten en ten aanzien van wie voor de ouders, voogden of verzorgers de verplichting, bedoeld in *artikel 3* der Leerplichtwet, nog niet is geëindigd.

Artikel V.

Artikel 16 der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

1. Voor de berekening over gedeelten van een jaar van de overeenkomstig deze wet verschuldigde jaarwedden, wedden, beloningen, wachtgeld, pensioenen, pensioensbijdragen, vergoedingen en bijdragen wordt voor een volle kalendermaand het twaalfde gedeelte van het jaarbedrag genomen en wordt voor een gedeelte van een kalendermaand het bedrag bepaald op zooveel dertigsten van het maandbedrag als het aantal dagen bedraagt, waarover de betaling verschuldigd is.

2. Indien de diensttijd geheel of gedeeltelijk uit tijdvakken bestaat, welke korter dan een kalendermaand duurden, worden voor de vaststelling van den totalen diensttijd voor de berekening van jaarwedden, wachtgeld en pensioenen het aantal dagen van deze tijdvakken te zamen gevoegd en wordt elk dertigtal dagen van dit totaal op één maand dienst gesteld.

Artikel VI.

Het vierde lid van *artikel 19* der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

4. Naburige gemeenten kunnen zich, met inachtneming van de artikelen 129 tot en met 146 der gemeentewet, ver-

eenigen tot het oprichten en in stand houden van gemeenschappelijke scholen, of tot het vaststellen van een regeling omtrent de toelating van kinderen uit de eene gemeente op de scholen der andere.

Artikel VII.

Artikel 20 der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

1. Aan elke openbare lagere school is een oudercommissie verbonden. Zij is bevoegd zich tot burgemeester en wethouders of tot den gemeenteraad te wenden met betrekking tot de belangen van de school. Zij geeft het gemeentebestuur en den leden van het Rijksschooltoezicht alle inlichtingen, die dezen verlangen.

2. In een gemeente, waar meer dan één oudercommissie bestaat, wordt een ouderraad ingesteld. Hij is bevoegd zich tot burgemeester en wethouders of tot den gemeenteraad te wenden met betrekking tot de gemeenschappelijke belangen der openbare lagere scholen in de gemeente. Hij geeft het gemeentebestuur en den leden van het Rijksschooltoezicht alle inlichtingen, die dezen verlangen.

3. Bij algemeenen maatregel van bestuur worden de inrichting, de wijze van verkiezing van de leden en de verdere bevoegdheden van de oudercommissiën en van de ouderraden geregeld.

Artikel VIII.

Het vierde lid van *artikel 21* der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

4. De regeling van de schooltijden, die van de vacantiën, het leerplan, de lijst der bij het onderwijs te gebruiken boeken en de verdeling van den cursus in klassen worden door het hoofd van den cursus, na bespreking met de gezamenlijke onderwijzers, ontworpen en door burgemeester en wethouders, na kennisneming van de bij die bespreking ingediende afwijkende voorstellen, in overeenstemming met den inspecteur vastgesteld en zoo noodig gewijzigd. Indien het hoofd van den cursus in gebreke blijft een wijziging te ontwerpen van de regeling van de schooltijden, van die der vacantiën, van het leerplan of van de lijst der bij het onderwijs te gebruiken boeken, welke door burgemeester en wethouders of den inspecteur wenschelijk wordt geacht, kan zij door burgemeester en wethouders in overeenstemming met den inspecteur worden vastgesteld. Wij bepalen, den Onderwijsraad gehoord, op welke wijze het ontwerpen, vaststellen en wijzigen geschiedt, indien de regeling voor meer dan één cursus gelijkelijk werkt. Het hoofd van den cursus stelt na overleg met de onderwijzers den rooster van lesuren vast, waarvan het aantal uren voor elk vak gelijk moet zijn aan het aantal, in het leerplan vastgesteld. Burgemeester en wethouders kunnen dien in overeenstemming met den inspecteur wijzigen. Het tweede en het derde lid van *artikel 25* zijn hierbij van toepassing.

Artikel IX.

Het tweede lid van *artikel 23* der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

2. De artikelen 230, 231, 232, 235, 236 en 237, tweede lid, der gemeentewet zijn ten deze van toepassing.

Artikel X.

Het eerste en vierde lid van *artikel 25* der Lager-onderwijswet 1920 worden gelezen:

1. De regeling van de schooltijden, die van de vacantiën, het leerplan, de lijst der bij het onderwijs te gebruiken boeken en de verdeling van de school in klassen worden door het hoofd der school, na bespreking met de gezamenlijke onderwijzers, ontworpen en door burgemeester en wethouders, na kennisneming van de bij die bespreking ingediende afwijkende voorstellen, in overeenstemming met den inspecteur vastgesteld en

zoo noodig gewijzigd. Indien het hoofd der school in gebreke blijft een wijziging te ontwerpen van de regeling van de schooltijden, van die der vacantiën, van het leerplan of van de lijst der bij het onderwijs te gebruiken boeken, welke door burgemeester en wethouders of den inspecteur wenschelijk wordt geacht, kan zij door burgemeester en wethouders in overeenstemming met den inspecteur worden vastgesteld. Wij bepalen, den Onderwijsraad gehoord, op welke wijze het ontwerpen, vaststellen en wijzigen geschiedt, indien de regeling voor meer dan één school gelijkelijk werkt. Het hoofd der school stelt na overleg met de onderwijzers den rooster van lesuren vast, waarvan het aantal uren voor elk vak gelijk moet zijn aan het aantal, in het leerplan vastgesteld. Burgemeester en wethouders kunnen dien in overeenstemming met den inspecteur wijzigen.

4. In elk schoolvertrek wordt de rooster van lesuren voor de in dat vertrek geplaatste klasse, waarop tevens de feestdagen en vacantietijden zijn vermeld, op een zichtbare plaats opgehangen. Afwijking van den rooster kan plaats hebben met toestemming van den inspecteur.

Artikel XI.

Het zesde, zevende en achtste lid van *artikel 28* der Lager-onderwijswet 1920 worden gelezen:

6. Bij de toepassing van dit artikel wordt tot grondslag genomen het gemiddelde van de over het onmiddellijk voorafgaand kalenderjaar per schooldag ingeschreven leerlingen, met dien verstande dat:

a. nieuw ingeschreven leerlingen niet mogen medetellen vóór den dag, waarop zij de school voor het eerst bezoeken;

b. afgeschreven leerlingen niet langer mogen medetellen dan tot en met den laatsten dag, waarop zij de school bezochten, tenzij Onze Minister in bijzondere gevallen anders beslist;

c. ingeschreven leerlingen, die een trekkend bestaan voeren, slechts worden medegeteld op de dagen, dat zij de school bezoeken;

d. leerlingen, die de school langer dan zes achtereenvolgende maanden hebben verzuimd, niet worden medegeteld van den dag af, waarop deze termijn is verstreken.

7. Voor het jaar van opening van de school geldt het aantal ingeschreven leerlingen op den laatsten schooldag der maand, volgende op die, waarin de school is geopend, met inachtneming van het bepaalde onder *a* van het vorige lid. Voor het daarop volgende jaar wordt tot grondslag genomen het gemiddelde van het aantal ingeschreven leerlingen per schooldag van het jaar van opening der school, aanvangende met den dag, bedoeld in den vorigen volzin, onverminderd het bepaalde onder *a*, *b* en *c* van het vorige lid.

8. Indien een aanzienlijke daling van het aantal leerlingen eener school beneden een grensgetal, waarnaar het aantal leerkrachten wordt bepaald, plaats heeft, en een spoedig herstel niet verwacht wordt, kan Onze Minister, den Onderwijsraad gehoord, het verplicht aantal onderwijzers voor die school lager stellen dan in de leden 1 tot en met *4bis* van dit artikel is bepaald.

Artikel XII.

Het eerste lid van *artikel 33* der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

1. De gemeenteraad is bevoegd, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten, aan de onderwijzers een belooning toe te kennen op grond van het bezit of van het gebruik maken in de school van bevoegdheden, waarvoor geen wettelijke akten van bekwaamheid verkrijgbaar zijn, op grond van het geven van onderwijs aan een klasse van schipperskinderen gedurende een derden schooltijd per dag, alsmede op grond van hun aanwijzing tot plaatsvervangend van het hoofd der school.

Het derde lid van dit artikel vervalt.

Artikel XIII.

Het elfde lid van *artikel 36* der Lager-onderwijswet 1920 vervalt.

Aan dit artikel worden twee leden toegevoegd, luidende:

7bis. Indien in een opengevallen plaats van hoofd der school de gemeenteraad niet binnen zes maanden heeft voorzien en daarna aan Gedeputeerde Staten blijkt van nalatigheid van den gemeenteraad om de plaats te vervullen, geven zij kennis aan dien raad, dat zij tot benoeming zullen overgaan en doen zij deze na overleg met den inspecteur.

11. Op een besluit van den gemeenteraad tot overplaatsing, als bedoeld in het zevende en het negende lid, is het laatste lid van *artikel 37* van toepassing.

Artikel XIV.

Het zesde lid van *artikel 38* der Lager-onderwijswet 1920 vervalt.

Artikel XV.

Het eerste lid van *artikel 39* der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

1. Aan een onderwijzer eener gemeenteschool kunnen burgemeester en wethouders op voorstel van den inspecteur, of den inspecteur gehoord, voor ten hoogste drie maanden den toegang tot de school ontzeggen. In overeenstemming met den inspecteur kunnen zij den vastgestelden termijn verlengen.

Artikel XVI.

Het tweede en het vierde lid van *artikel 41* der Lager-onderwijswet 1920 vervallen.

Het derde lid wordt tweede lid.

Artikel XVII.

Het derde lid van *artikel 45* der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

3. Het ontslag, in dit en de twee vorige artikelen bedoeld, wordt verleend, hetzij door den gemeenteraad op voordracht van burgemeester en wethouders of van den inspecteur, hetzij ingevolge *artikel 40* door Gedeputeerde Staten.

Artikel XVIII.

Artikel 51 der Lager-onderwijswet 1920 wordt gewijzigd als volgt:

Het vierde lid, onder *b*, wordt gelezen:

b. indien de onderwijzer wordt benoemd in dienst van een publiekrechtelijk lichaam tot een vaste betrekking, waarvan de bezoldiging met het bedrag van zijn laatstelijk genoten jaarwedde gelijk staat of dit overtreft, dan wel een vaste betrekking, als in *artikel 4* der Pensioenwet 1922 (*Staatsblad* n°. 240) bedoeld, met een zoodanige bezoldiging aanvaardt, met den dag, waarop de benoeming ingaat; of, indien in een dergelijke betrekking zoodanige bezoldiging later wordt bereikt, met den dag, waarop dit plaats vindt.

In het vijfde lid wordt na *b* ingevoegd:

c. bij gelijktijdig genot van inkomsten, als bedoeld onder *a* en *b*, het wachtgeld verminderd met het eventueel gedeelte der inkomsten onder *a*, waarmede deze, vermeerderd met het wachtgeld het bedrag der laatstelijk genoten jaarwedde overschrijden, doch ten aanzien van de overblijvende inkomsten gehandeld, alsof zij alle onder *b* vallen, echter met dien verstande, dat bij de in de tweede plaats bedoelde vermindering nimmer méér wordt afgetrokken dan de helft van de inkomsten onder *b*.

De punt achter *b* wordt vervangen door een komma-punt.

De voorlaatste alinea van dit lid wordt gelezen:

De vermindering blijft voor den verderen duur van het tijdvak, bedoeld in het negende lid, toegepast, indien de op wachtgeld gestelde verkregen inkomsten vrijwillig zonder voldoende redenen prijs geeft of door eigen schuld doet verloren gaan.

In het zesde lid wordt na de woorden „dan vervalt het wachtgeld” ingelascht: voor den verderen duur van het tijdvak, bedoeld in het negende lid.

In het zevende lid worden de woorden „of geacht moet worden aldaar duurzaam te verblijven” vervangen door: of zonder verlof van Onzen Minister langer dan twee maanden in een kalenderjaar buiten het Rijk in Europa verblijft.

Artikel XIX.

Het bepaalde onder *m* in artikel 55 der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

m. die van het plaatselijk toezicht, van de oudercommissiën en den ouderraad en van de commissiën tot wering van schoolverzuim;

Artikel XX.

Na artikel 55 der Lager-onderwijswet 1920 worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 55bis.

1. In gemeenten, waar een of meer openbare lagere scholen bestaan, bepaalt de gemeenteraad jaarlijks, tegelijk met het vaststellen van de begroting van inkomsten en uitgaven der gemeente, het bedrag, dat per leerling voor de scholen onderscheidenlijk voor gewoon en voor uitgebreid lager onderwijs in het jaar, waarvoor de begroting geldt, wordt beschikbaar gesteld ter bestrijding van de kosten, bedoeld in artikel 55, onder *e* tot en met *h* en *o*, alsmede die van instandhouding, met dien verstande, dat deze, voor zooveel betreft de kosten voor het aanschaffen van schoolboeken, leermiddelen en schoolbehoefden, bedoeld in artikel 55, onder *f*, alleen in aanmerking komen, indien deze aanschaffing strekt tot vervanging van leeren hulpmiddelen, die ten gevolge van langdurig gebruik niet meer gebruikt kunnen worden of tot aanvulling van den voorraad van schoolbehoefden in verband met de vermindering door verbruik. Afschrift van dit besluit wordt binnen een week per aangeteekenden brief toegezonden aan de besturen der in de gemeente gevestigde bijzondere lagere scholen, alsmede aan den hoofdinspecteur en den inspecteur.

2. Indien en voor zoover een besluit, als in het vorig lid bedoeld, niet vóór 1 Maart van het jaar, waarvoor dat besluit moest gelden, is genomen, wordt de gemeenteraad geacht op dien datum het bedrag te hebben vastgesteld op het bedrag, dat gold voor het voorafgaand kalenderjaar.

3. Binnen dertig vrije dagen, te rekenen van den dag, waarop van het besluit van den gemeenteraad afschrift is toegezonden of dit geacht wordt te zijn genomen, kan het bestuur van elke in de gemeente gevestigde bijzondere lagere school alsmede de hoofdinspecteur bij Gedeputeerde Staten verhooring vragen van het vastgesteld bedrag der leerling. Gedeputeerde Staten stellen dan, den Onderwijsraad gehoord, het bedrag per leerling voor de soort van openbare scholen, waarop het beroep betrekking heeft, vast. Bij die beslissing wordt als maatstaf genomen het bedrag per leerling, hetwelk voldoende moet worden geacht voor de redelijke behoeften van een normale school in die gemeente.

Artikel 55ter.

1. Jaarlijks vóór 1 September stelt de Raad eener gemeente, waar een of meer openbare lagere scholen bestaan, voor de

scholen onderscheidenlijk voor gewoon en voor uitgebreid lager onderwijs der gemeente voorloopig vast:

a. het bedrag, dat de gemeente in het voorafgaand kalenderjaar ter zake van de in artikel 55bis bedoelde kosten voor die scholen werkelijk heeft uitgegeven;

b. het bedrag, dat overeenkomstig het krachtens artikel 55bis per leerling bepaald bedrag in verband met het aantal leerlingen van die scholen voor dat kalenderjaar daarvoor beschikbaar was gesteld;

c. indien het onder *a* bedoeld bedrag verschilt van dat onder *b*, het bedrag van het verschil.

2. Om de vijf jaren stelt de gemeenteraad in dit besluit tevens voorloopig vast:

1°. het totaal van de uitgaven, onder *a* van het vorig lid bedoeld, over de voorafgaande vijf jaren;

2°. het totaal van de bedragen, onder *b* van het vorig lid bedoeld, over hetzelfde tijdvak;

3°. indien het onder 1°. bedoeld bedrag dat onder 2°. overschrijdt, het bedrag per leerling der overschrijding; dit wordt bepaald door het bedrag der overschrijding te deelen door het gemiddeld aantal leerlingen, dat in dat vijfjarig tijdvak de scholen, onderscheidenlijk voor gewoon en voor uitgebreid lager onderwijs, per jaar heeft bezocht; een gedeelte van een cent wordt daarbij verwaarloosd.

3. Na de sluiting van de rekening der gemeente door Gedeputeerde Staten stelt de gemeenteraad de in het eerste en tweede lid bedoelde bedragen in overeenstemming met de in deze rekening opgenomen uitgaven definitief vast, indien de voorloopige vaststelling wijziging moet ondergaan. Is dit laatste niet het geval, dan wordt door het besluit van Gedeputeerde Staten de voorloopige vaststelling definitief.

4. Op de besluiten, in het eerste, tweede en derde lid bedoeld, is de tweede volzin van het eerste lid van artikel 55bis van toepassing. Binnen dertig vrije dagen, te rekenen van den dag, waarop afschrift van het besluit is toegezonden, kan het bestuur van elke in de gemeente gevestigde bijzondere lagere school alsmede de hoofdinspecteur daarvan bij Gedeputeerde Staten in beroep komen. Gedeputeerde Staten stellen dan de bedragen van die soort van openbare scholen, waarop het beroep betrekking heeft, vast.

5. Het aantal leerlingen, bedoeld in het eerste lid onder *b*, wordt vastgesteld volgens den maatstaf van artikel 28.

Artikel XXI.

Het vierde lid van artikel 57 der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

4. Voor de berekening van het gemiddeld aantal leerlingen, bedoeld in het eerste en tweede lid, wordt de wijze van tellen gevolgd, aangegeven in artikel 28, zesde en zevende lid.

Artikel XXII.

Het tweede lid van artikel 59 der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

2. Indien niet is voldaan aan den eisch, in het vorige lid gesteld, kan Onze Minister wegens bijzondere omstandigheden voor een bepaalden tijd daarvan ontheffing verlenen, indien het gemeentebestuur uiterlijk in de maand Januari van het jaar, volgende op dat, waarin de vacature had moeten zijn vervuld, een daartoe strekkend verzoek aan hem indient.

Artikel XXIII.

Artikel 69 der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

De bestekken voor den bouw en verbouw van scholen, de bestekken voor de aanschaffing of verandering van schoolmeubelen, de bestekken voor de inrichting of verandering van terreinen voor het onderwijs in lichamelijke oefening en de bestekken voor de inrichting of verandering van een speelplaats

bij een school worden aan de goedkeuring van den inspecteur onderworpen. Deze beslist, den door Onzen Minister daarvoor aangewezen bouwkundige gehoord. Ingeval de inspecteur bezwaar maakt zijn goedkeuring te verleen, kan de beslissing van Onzen Minister worden ingeroepen.

Artikel XXIV.

Aan het slot van het eerste lid van *artikel 74* der Lager-onderwijswet 1920 wordt de punt door een komma-punt vervangen. Aan dat lid wordt toegevoegd:

d. alle andere stichtings- of verbouwingkosten.

Artikel XXV.

Het derde lid van *artikel 76* der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

3. In de gevallen, in het derde en vierde lid van het vorige artikel omschreven, beslissen Gedeputeerde Staten, den Onderwijsraad gehoord, zoo noodig met toepassing van *artikel 19*, vijfde lid. Bij weigering van een gemeentebestuur om aan de beslissing van Gedeputeerde Staten te voldoen, is *artikel 247* der gemeentewet van toepassing.

Artikel XXVI.

Aan *artikel 80*, eerste lid, der Lager-onderwijswet 1920 wordt toegevoegd:

Indien het schoolbestuur zijn betalingen in termijnen doet, worden de aangevraagde gelden, vóór het verschijnen van elken termijn, telkens voor een evenredig gedeelte aan dat bestuur uitgekeerd.

Artikel XXVII.

De eerste volzin van het tweede lid van *artikel 81* der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

Indien bij den bouw en de eerste inrichting een afwijking van het in het zesde lid van *artikel 77* vermelde bestek en beschrijving heeft plaats gehad of een in deze stukken niet aangegeven voorziening is getroffen, worden de kosten vermindert met het bedrag, waarmede zij ten gevolge van die afwijking of voorziening zijn gestegen, tenzij een en ander heeft plaats gehad ondergoedkeuring van burgemeester en wethouders of deze goedkeuring alsnog wordt verleend.

Artikel XXVIII.

Artikel 82 der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

Bij verbouw, verandering van inrichting en aanschaffing van schoolmeubelen, leer- en hulpmiddelen inbegrepen, vinden de bepalingen van de artikelen 77 tot en met 81 overeenkomstige toepassing.

Artikel XXIX.

Aan *artikel 83* der Lager-onderwijswet 1920 wordt een lid toegevoegd, luidende:

7. De rechtspersoonlijkheid bezittende instelling of vereeniging, van welke de school uitgaat, kan de schoolgebouwen en terreinen bij notarieele akte in eigendom overdragen aan een andere rechtspersoonlijkheid bezittende instelling of vereeniging, mits bij dezelfde akte het bestuur der school wordt overgedragen en de verkrijgende vereeniging of instelling de onderwijzers met ingang van den dag, waarop het nieuwe schoolbestuur als zoodanig optreedt, in gelijke betrekkingen aan de school benoemt, als door hen aan die school werden bekleed. De verkrijgende instelling of vereeniging treedt alsdan tegenover het Rijk en de gemeente in alle uit deze wet voortvloeiende rechten en verplichtingen van haar rechtsvoorgangster. De akte van overdracht is, voor zoover zij aan het evenredig registratierecht is onderworpen, van dit recht vrijgesteld. Geen wachtgeld

wordt toegekend aan den onderwijzer, die, ingeval het bestuur der school, waaraan hij is verbonden, wordt overgedragen, weigert de benoeming door het nieuwe schoolbestuur te aanvaarden, tenzij de hem aangeboden betrekking in verband met zijn persoonlijkheid en omstandigheden hem redelijkerwijze niet kan worden opgedragen.

Artikel XXX.

Aan *artikel 84*, tweede lid, der Lager-onderwijswet 1920 wordt toegevoegd:

Daarop is eveneens van toepassing *artikel 77*, vierde, vijfde en zesde lid, voor zooveel betreft de inzending en beoordeeling van het bestek voor den bouw, de beschrijving van het terrein, de omschrijving van de eerste inrichting, de uitgewerkte raming van kosten en het advies van den inspecteur, daarin genoemd.

Artikel XXXI.

In het eerste lid van *artikel 86* der Lager-onderwijswet 1920 wordt na den eersten volzin ingevoegd:

Dit geldt eveneens ten aanzien van de kosten van verbouwing van een school, bedoeld in *artikel 205*.

Het vierde lid van dit artikel wordt gelezen:

4. Als wooplaats van een kind geldt de gemeente, waar degene van de ouders, die de ouderlijke macht uitoefent, of de voogd, op 1 Januari van het jaar, waarover de uitkeering loopt, in het bevolkingsregister is ingeschreven, of, bij gebrek daarvan, de gemeente, waar het kind in het bevolkingsregister is ingeschreven. Indien over een kind de voogdij wordt uitgeoefend door een vereeniging, stichting of instelling van weldadigheid, als bedoeld in *artikel 421* van het Burgerlijk Wetboek, rust de verplichting op de gemeente, welke in den tijd, onmiddellijk aan die voogdij voorafgaande, overeenkomstig het bepaalde in den vorigen volzin zou zijn aangewezen.

Artikel XXXII.

In den tweeden volzin van het eerste lid van *artikel 90* der Lager-onderwijswet 1920 worden de woorden „het vak, vermeld onder *k*” vervangen door: het vak, vermeld in *artikel 2* onder *k*.

Artikel XXXIII.

In het eerste lid van *artikel 92* der Lager-onderwijswet 1920 wordt het woord „tien” vervangen door: veertien.

Aan het tweede lid van dit artikel wordt toegevoegd:

Zij mogen ook niet zijn Rijksambtenaar, die op eenige wijze bij de uitvoering dezer wet is betrokken.

Artikel XXXIV.

Het vierde lid van *artikel 96* der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

4. Wanneer een bestuur niet heeft voldaan aan de voorwaarde, vervat in het eerste lid, onder *b*, en het daarvan ten tijde, dat de vacature had behooren te zijn vervuld, den inspecteur in kennis gesteld heeft, kan Onze Minister wegens bijzondere omstandigheden op een daartoe strekkend verzoek van het bestuur voor een bepaalden tijd van die voorwaarde ontheffing verleen. Dit verzoek behoort te worden ingediend uiterlijk in de maand Januari van het jaar, volgende op dat, waarin de vacature had behooren te zijn vervuld.

Artikel XXXV.

Na punt *e* van het tweede lid van *artikel 97* der Lager-onderwijswet 1920 wordt ingevoegd:

f. hetzij bij het ingaan van zijn benoeming den pensioengerechtigden leeftijd heeft bereikt, hetzij bij den aanvang van

het kalenderjaar dien leeftijd met zes maanden heeft overschreden.

De punt achter het bepaalde onder *e* wordt vervangen door een komma-punt.

Artikel XXXVI.

Artikel 101 der Lager-onderwijswet 1920 wordt vervangen door de volgende twee artikelen:

Artikel 101.

1. Over elk dienstjaar vergoedt de gemeente aan de besturen der in artikel 97, eerste lid, bedoelde scholen de kosten dier scholen met uitzondering van de jaarwedden en wedden der onderwijzers.

2. Deze vergoeding wordt berekend over het gemiddeld getal leerlingen volgens den maatstaf van artikel 28 en bedraagt per leerling het bedrag, bedoeld in het vijfde lid of in artikel 55*bis*. Indien het schoolgebouw in bruikleen is gegeven, komen de kosten van instandhouding van dat gebouw, met uitzondering van de geringe en dagelijksche reparaties, bedoeld in artikel 1619 van het Burgerlijk Wetboek, ten laste van de gemeente. In geval het schoolgebouw staat op grond, die in erfpacht gegeven is, vergoedt de gemeente de kosten wegens erfpacht van het schoolterrein. Indien ter zake van het schoolgebouw of van het terrein een of meer belastingen worden geheven, als bedoeld in artikel 277, onder *b* en *l*, der gemeentewet, vergoedt de gemeente bovendien het bedrag daarvan.

3. Indien in de gemeente een of meer bijzondere scholen voor gewoon of uitgebreid lager onderwijs gevestigd zijn, waarvan het schoolgebouw door het schoolbestuur in bruikleen is ontvangen, wordt in het raadsbesluit, bedoeld in artikel 55*bis*, tevens vermeld, welk bedrag per leerling beschikbaar gesteld zou worden, indien de kosten van instandhouding van de gebouwen der openbare scholen, met uitzondering van de geringe en dagelijksche reparaties, als bedoeld in artikel 1619 van het Burgerlijk Wetboek, niet ten laste der gemeente zouden komen, en bedraagt de vergoeding per leerling voor de in den aanhef van dit lid bedoelde scholen, voor zooveel niet krachtens artikel 80, tweede lid, anders is overeengekomen, het aldus bepaalde bedrag. In dat geval wordt in de besluiten, bedoeld in artikel 55*ter*, eerste en tweede lid, tevens vastgesteld, hoe hoog de in dat artikel genoemde bedragen zijn, wanneer de bovenaangegeven kosten van instandhouding buiten aanmerking blijven.

4. Indien met betrekking tot de openbare scholen voor gewoon of uitgebreid lager onderwijs het geval, bedoeld in artikel 55*ter*, tweede lid, onder 3°, zich heeft voorgedaan, wordt de vergoeding per leerling over het jaar, volgende op dat, waarin de definitieve vaststelling, bedoeld in artikel 55*ter*, derde lid, heeft plaats gehad, voor de bijzondere scholen derzelfde soort dienovereenkomstig verhoogd.

5. In gemeenten, waar geen openbare school voor gewoon of voor uitgebreid lager onderwijs bestaat, bepaalt de gemeenteraad jaarlijks tegelijk met het vaststellen van de begroting van inkomsten en uitgaven het bedrag, dat per leerling voor de bijzondere scholen onderscheidenlijk voor gewoon of voor uitgebreid lager onderwijs in het jaar, waarvoor de begroting geldt, als vergoeding zou worden beschikbaar gesteld ter bestrijding van de kosten, bedoeld in het eerste lid van artikel 55*bis*, indien in die gemeente wel openbare scholen voor gewoon of voor uitgebreid lager onderwijs zouden bestaan. De bepalingen van het derde lid, alsmede die van artikel 55*bis*, eerste lid, tweeden volzin, tweede en derde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

6. Indien de instelling of vereeniging meer dan één school voor gewoon of voor uitgebreid lager onderwijs in stand houdt, wordt de vergoeding berekend naar het gemiddeld aantal leerlingen van elk dier soorten van scholen.

7. De vergoeding wordt bepaald na aftrek van de volgens de gemeentelijke verordening verschuldigde schoolgelden, indien deze door het schoolbestuur zijn geïnd en voor zoover zij niet oninvorderbaar zijn verklaard. Indien deze meer bedragen dan het volgens het tweede tot en met zesde lid berekende bedrag, wordt het verschil in de gemeentekas gestort.

8. In geval met betrekking tot de overeenkomstige openbare lagere scholen het bepaalde in artikel 55*ter*, tweede lid, onder 3°, toepassing heeft gevonden en de in het eerste lid bedoelde kosten hooger zijn dan het bedrag der vergoedingen volgens het tweede of derde lid, mogen de hoogere kosten van het vijfjarig tijdvak tot ten hoogste per leerling het bedrag der verhooging, in het vierde lid bedoeld, bestreden worden uit de vergoedingen over het volgende tijdvak.

9. De vermindering, bedoeld in het vijfde lid van artikel 100, wordt, indien of voor zoover zij in eenig jaar niet kan worden toegepast op de vergoeding volgens artikel 100, toegepast op de vergoedingen in hetzelfde dienstjaar krachtens dit artikel.

Artikel 101*bis*.

1. Indien de gemeente ten behoeve van een of meer openbare scholen vakonderwijzers heeft aangesteld, stelt de gemeenteraad jaarlijks vóór 1 April vast, hoe groot het gemiddeld bedrag is geweest, dat in het voorafgaand kalenderjaar per leerling aan die school of scholen aan belooning van vakonderwijzers is uitgegeven, zulks afzonderlijk voor de scholen voor gewoon en voor uitgebreid lager onderwijs.

2. Het bestuur van elke bijzondere school voor gewoon of voor uitgebreid lager onderwijs in de gemeente, als bedoeld in artikel 97, eerste lid, kan voor het loopend jaar aan de gemeente ten hoogste een gelijk bedrag per leerling voor belooning van vakonderwijzers in rekening brengen.

3. Binnen drie maanden na afloop van elk jaar zendt het schoolbestuur de aanvraag om vergoeding bij het gemeentebestuur in, onder opgave van het gemiddeld getal leerlingen der school in het afgelopen jaar en van het voor belooning van vakonderwijzers uitgegeven bedrag en onder overlegging van de bewijzen, dat dit bedrag is uitbetaald. De gemeenteraad stelt de vergoeding voor elk schoolbestuur vast.

4. Indien een instelling of vereeniging meer dan één school voor gewoon of voor uitgebreid lager onderwijs in stand houdt, wordt de vergoeding berekend naar het gemiddeld aantal leerlingen van elk dier soorten van scholen.

5. Voor de toepassing van de vorige leden wordt de belooning berekend met inbegrip van de niet op de vakonderwijzers verhaalbare pensioensbijdragen en wordt voor de berekening van het gemiddeld aantal leerlingen de wijze van tellen gevolgd, aangegeven in artikel 28, zesde en zevende lid.

6. Binnen een week zenden burgemeesters en wethouders per aangeteekenden brief van een besluit, als in het eerste lid bedoeld, afschrift aan de besturen der in de gemeente gevestigde bijzondere lagere scholen, van een besluit, als in het derde lid bedoeld, aan het bestuur, dat de aanvraag deed. Binnen dertig vrije dagen te rekenen van den dag, waarop het afschrift is toegezonden, kan een schoolbestuur van het besluit in beroep komen bij Gedeputeerde Staten.

7. Op verzoek van het schoolbestuur verleent de gemeenteraad onder voldoende borgstelling een voorschot op de in dit artikel bedoelde vergoeding ten bedrage van de som, waarop volgens het tweede lid aanspraak kan worden gemaakt.

8. De voorafgaande bepalingen van dit artikel zijn voor zooveel betreft de openbare scholen in de gemeente voor gewoon lager onderwijs met minder dan 41 leerlingen volgens den maatstaf van artikel 28, waaraan alleen een mannelijk hoofd benevens een vakonderwijzeres voor de nuttige handwerken voor meisjes verbonden zijn, wanneer de gemeente niet aan een of meer andere scholen voor gewoon lager onderwijs vakonderwijzers heeft aangesteld, alleen van toepassing ten aanzien van de in die gemeente gevestigde bijzondere scholen voor gewoon lager onderwijs, welke in hetzelfde geval verkeerden.

9. Indien de gemeente hetzij aan geen enkele openbare school voor gewoon lager onderwijs vakonderwijzers heeft aangesteld, hetzij niet alleen, of gemeenschappelijk met een of meer andere gemeenten, een of meer scholen voor gewoon lager onderwijs in stand houdt, vergoedt zij aan het bestuur der aldaar gevestigde bijzondere school voor gewoon lager onderwijs met minder dan 41 leerlingen volgens den maatstaf van artikel 28, waaraan alleen een mannelijk hoofd benevens een vakonderwijzeres voor de nuttige handwerken voor meisjes verbonden zijn, de belooning voor die vakonderwijzeres. Indien de gemeenteraad van oordeel is, dat deze kosten zonder noodzaak zijn gemaakt of hooger zijn dan noodzakelijk is, kan hij bij Gedeputeerde Staten verlagingsvragen van het te vergoeden bedrag. Gedeputeerde Staten stellen dan, den Onderwijsraad gehoord, het bedrag van de vergoeding vast.

Artikel XXXVII.

In het derde lid van *artikel 102* der Lager-onderwijswet 1920 wordt in plaats van „drie jaren” gelezen: vijf jaren.

Artikel XXXVIII.

Artikel 103 der Lager-onderwijswet 1920 wordt vervangen door de volgende twee artikelen:

Artikel 103.

1. Jaarlijks vóór 1 April zendt het bestuur, dat over het afgelopen jaar aanspraak maakt op de vergoeding, bedoeld in artikel 101, eerste tot en met achtste lid, aan den gemeenteraad zijn daartoe strekkende aanvraag, vergezeld van de bescheiden tot staving van de over het afgelopen jaar gedane uitgaven, alsmede van de volgens de gemeentelijke verordening verschuldigde schoolgelden.

2. Jaarlijks vóór 1 December stelt de gemeenteraad het bedrag vast van de vergoeding, waarop het schoolbestuur over het afgelopen jaar aanspraak heeft, alsmede het bedrag van de volgens artikel 101, eerste lid, voor vergoeding in aanmerking komende uitgaven. Indien de vergoeding hooger is dan het voorschot over hetzelfde jaar wordt het verschil onverwijld uitbetaald, terwijl door het schoolbestuur onverwijld terugstorting in de gemeentekas moet plaats hebben van het verschil, indien de vergoeding lager is dan het voorschot.

3. Zoodra het bedrag van de vergoeding en het bedrag van de voor vergoeding in aanmerking komende uitgaven over elk van de vijf jaren, bedoeld in artikel 101, achtste lid, onherroepelijk zijn vastgesteld, bepaalt de gemeenteraad het totaal bedrag van deze vergoedingen en uitgaven.

4. Indien het bedrag van deze vergoedingen hooger is dan dat van de uitgaven, stelt de gemeenteraad het bedrag vast van het verschil, hetwelk het schoolbestuur onverwijld in de gemeentekas stort.

5. Indien het bedrag van de uitgaven hooger is dan dat van de vergoedingen, stelt de gemeenteraad in het geval, bedoeld in artikel 101, achtste lid, ten aanzien van het schoolbestuur vast, welk bedrag van de uitgaven volgens dat artikel bestreden mag worden uit de vergoedingen over het volgend vijfjarig tijdvak.

6. Elk jaar verleent de gemeenteraad op verzoek van het schoolbestuur en onder voldoende borgstelling een voorschot, beloopende per leerling het bedrag, bedoeld in artikel 55*bis* of in het vijfde lid van artikel 101, en berekend over het getal leerlingen volgens den maatstaf van artikel 28 in het afgelopen jaar. Dit voorschot wordt elke drie maanden telkens voor een vierde gedeelte aan het schoolbestuur uitbetaald.

7. Van de besluiten, bedoeld in het tweede tot en met zesde lid, wordt binnen een week per aangeteekenden brief afschrift gezonden aan den hoofdinspecteur en aan het belanghebbende schoolbestuur.

8. Binnen dertig vrije dagen, te rekenen van den dag, waarop het afschrift is toegezonden, kunnen de hoofdinspecteur en het schoolbestuur van het besluit bij Gedeputeerde Staten in beroep komen. Het bedrag wordt alsdan door Gedeputeerde Staten, den Onderwijsraad gehoord, vastgesteld.

Artikel 103*bis*.

Jaarlijks vóór 1 April zendt het bestuur, dat over het afgelopen jaar aanspraak maakt hetzij op de vergoeding, bedoeld in artikel 101*bis*, of op de bijdrage, bedoeld in artikel 102, hetzij zoowel op die vergoeding als die bijdrage, aan den gemeenteraad zijn daartoe strekkende aanvraag, vergezeld van de bescheiden tot staving van de over het afgelopen jaar gedane uitgaven, alsmede van de volgens de gemeentelijke verordening verschuldigde schoolgelden voor het vervolgonderwijs. De bepalingen van het tweede, zevende en achtste lid van artikel 103 zijn ten deze van overeenkomstige toepassing.

Artikel XXXIX.

In het eerste lid van *artikel 108* der Lager-onderwijswet 1920 wordt in plaats van „vier weken” gelezen: een week.

In het derde lid van dit artikel wordt in plaats van „zes weken” gelezen: vier weken.

Artikel XL.

Artikel 127 der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

Het bestuur eener rechtspersoonlijkheid bezittende instelling of vereeniging, welke in een gemeente een bijzondere school voor buitengewoon lager onderwijs wenscht te vestigen of een bestaande bijzondere school wenscht uit te breiden, heeft aanspraak op vergoeding hetzij van het Rijk, hetzij van de gemeente van vestiging of ook van andere gemeenten, hetzij van het Rijk en een of meer gemeenten te zamen van de kosten wegens stichting of vergrooing van het gebouw voor die school, onder de voorwaarden en volgens de regelen, bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen.

Artikel 128 der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

De kosten van instandhouding van bijzondere scholen voor buitengewoon lager onderwijs worden hetzij door het Rijk, hetzij door de gemeente van vestiging of ook door andere gemeenten, hetzij door het Rijk en een of meer gemeenten te zamen aan de besturen dier scholen vergoed onder de voorwaarden en volgens de regelen, bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen.

Artikel XLI.

Aan *artikel 133* der Lager-onderwijswet 1920 wordt een lid toegevoegd, luidende:

4. De bevoegdheid tot het geven van onderwijs in het vak, in artikel 2 vermeld onder *r*, bepaalt zich tot het onderdeel of de onderdeelen van het programma, waarover zich het examen voor de akte als onderwijzer of onderwijzeres, bedoeld in artikel 134, voor de akte als onderwijzeres, bedoeld in artikel 135, of voor de akte in het genoemde vak, bedoeld in artikel 136, heeft uitgestrekt.

In *artikel 136* der Lager-onderwijswet 1920 wordt een nieuw derde lid opgenomen, luidende:

3. De akte van bekwaamheid voor school- en huisonderwijs in het vak, vermeld in artikel 2 onder *r*, kan worden gesplitst.

Het derde lid wordt vierde lid.

Het vierde lid wordt vijfde lid.

Aan het tweede lid van *artikel 143* der Lager-onderwijswet 1920 wordt toegevoegd:

Het vak, in artikel 2 vermeld onder *r*, kan tot een of meer onderdeelen worden beperkt.

Artikel XLII.

Artikel 137 der Lager-onderwijswet 1920 vervalt.

Artikel XLIII.

In het tweede lid van *artikel* 191 der Lager-onderwijswet 1920 worden de woorden „met dien verstande, dat voor hen, die in het bezit zijn van een bevoegdheid als onderwijzer het voorschrift van artikel 8, eerste lid onder *b*, buiten toepassing blijft” vervangen door:

met dien verstande, dat het voorschrift van artikel 8, eerste lid onder *b*, buiten toepassing blijft voor hen, die in het bezit zijn van de bevoegdheid als onderwijzer, voor de leerlingen eener kweekschool, welke het recht van eindexamen heeft, en voor hen, die ten genoegen van den inspecteur aannemelijk maken, dat zij, ten einde tot het examen, bedoeld in artikel 210ter onder *a* II te worden toegelaten, het aldaar onder 2°. aan het slot bedoelde bewijs wenschen te verwerven.

Aan dit artikel wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. De gemeenteraad is bevoegd na ingewonnen advies van den inspecteur regelen vast te stellen omtrent het toelaten van kweekelingen in de school voor openbaar gewoon lager onderwijs. Van deze regelen doen burgemeester en wethouders mededeeling aan den inspecteur.

Artikel XLIV.

Het tweede lid van *artikel* 192 der Lager-onderwijswet 1920 vervalt.

Artikel XLV.

Aan het vijfde lid van *artikel* 193 der Lager-onderwijswet 1920 wordt toegevoegd:

Onze Minister is bevoegd voor bepaalde scholen, waarvoor het wordt gevraagd, dit getal telkens voor een jaar te verhoogen.

Artikel XLVI.

Aan *artikel* 205, eerste lid, der Lager-onderwijswet 1920 wordt toegevoegd:

Bij eigendomsoverdracht van gebouwen en terreinen vindt *artikel* 83, zevende lid, overeenkomstige toepassing.

In dit artikel wordt na het tiende lid een lid ingevoegd, luidende:

11. Geschillen over de toepassing van het vorig lid worden onderworpen aan de beslissing van Gedeputeerde Staten.

Het elfde lid wordt twaalfde lid.

Het twaalfde lid wordt dertiende lid.

Artikel XLVII.

Het vierde lid van *artikel* 209 der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

4. De bezitters van de beide diploma's, vóór het in werking treden van Ons besluit van 23 April 1929 (*Staatsblad* n°. 175) uitgereikt door de Vereeniging tot bevordering van het onderwijs in handenarbeid in Nederland en door de Vereeniging tot bevordering van het voorbereidend vakonderwijs en van het onderwijs in handenarbeid in de provinciën Groningen, Friesland, Drenthe en Overijssel, zijn bevoegd tot het geven van onderwijs in handenarbeid. De bezitters van één der beide diploma's zijn bevoegd tot het geven van onderwijs in handenarbeid, voor zoveel het onderdeel of de onderdeelen betreft, waarover het diploma zich uitstrekt.

Artikel XLVIII.

Het bepaalde onder *a* III 2°. van *artikel* 210ter der Lager-onderwijswet 1920 wordt gelezen:

2°. voor zover het examen wordt afgelegd voor een commissie, als bedoeld onder II, het bewijs, dat de voor het afleg-

gen van het examen verschuldigde som is betaald, en het bewijs van onmiddellijk aan het examen voorafgaande werkzaamheid gedurende ten minste een half jaar en ten minste vier uren per week onder toezicht en leiding van onderwijzers, aan een of meer daarvoor door een inspecteur aangewezen scholen voor gewoon lager onderwijs.

*Slot- en overgangsbepalingen.***Artikel XLIX.**

1. Behoudens het bepaalde in dit en het volgende artikel treedt deze wet in werking met ingang van den dag, volgende op dien van haar afkondiging.

2. Vermindering of intrekking van tegemoetkoming of vergoeding volgens artikel 13 der Lager-onderwijswet 1920, toegepast op grond van de daarin door artikel III aangebrachte wijzigingen, werkt niet eer dan drie maanden na het in werking treden van deze wet.

3. Diensttijd, vervuld vóór het in werking treden van deze wet, blijft berekend overeenkomstig artikel 16, tweede lid, der Lager-onderwijswet 1920, zooals dit vóór die inwerkingtreding luidde.

4. Het instellen van een ouderraad, als bedoeld in het bij artikel VII gewijzigde artikel 20 der Lager-onderwijswet 1920, geschiedt uiterlijk zes maanden na de afkondiging van den in dit artikel bedoelden algemeenen maatregel van bestuur.

5. Artikel XI, voor zoveel betreft de nieuwe vaststelling van het zesde en zevende lid van artikel 28 der Lager-onderwijswet 1920, treedt in werking met ingang van 1 Januari 1938. Telling van leerlingen naar de voorschriften, vóór dien datum geldende, blijft van kracht.

6. Het bewijs van werkzaamheid aan een school, bedoeld onder *a* III 2°, van artikel 210ter der Lager-onderwijswet 1920, zooals dit nader is vastgesteld bij artikel XLVIII, wordt voor het eerst geëischt bij het in 1938 af te nemen examen.

Artikel L.

1. Het bij artikel XX vastgestelde artikel 55bis der Lager-onderwijswet 1920 vindt voor het eerst toepassing voor het jaar 1938. Indien en voor zoover een besluit, in het eerste lid van laatstgenoemd artikel bedoeld, niet vóór 1 Maart 1938 is genomen, stellen Gedeputeerde Staten het bedrag vast, bedoeld in dat eerste lid. Op het besluit van Gedeputeerde Staten is artikel 17 der Lager-onderwijswet 1920 van toepassing.

2. Het eerste lid van het bij artikel XX vastgestelde artikel 55ter der Lager-onderwijswet 1920 vindt voor het eerst toepassing in het jaar 1939. De vaststelling volgens het tweede lid van artikel 55ter geschiedt voor het eerst in het jaar 1943.

3. Het eerste, tweede, derde, vijfde, zesde en zevende lid van het bij artikel XXXVI gewijzigde artikel 101 der Lager-onderwijswet 1920 zijn voor het eerst van toepassing voor het jaar 1938.

Het zesde, zevende en achtste lid van het bij artikel XXXVIII gewijzigde artikel 103 der Lager-onderwijswet 1920 worden voor het eerst in 1938 toegepast. Het eerste en tweede lid van laatstgenoemd artikel worden voor het eerst toegepast in 1939.

Ten aanzien van de vergoeding voor 1937 en voorgaande jaren en het voorschot op die vergoeding blijven toegepast de bepalingen van artikel 101, eerste tot en met zevende lid, en van artikel 103, zooals zij vóór de bedoelde wijziging luiden.

4. Het vierde en achtste lid van het bij artikel XXXVI gewijzigde artikel 101 der Lager-onderwijswet 1920 worden voor het eerst toegepast in het jaar 1943.

Het derde, vierde en vijfde lid van het bij artikel XXXVIII gewijzigde artikel 103 der Lager-onderwijswet 1920 worden voor het eerst toegepast in het jaar 1943.

De vermindering tot de werkelijke kosten, bedoeld in artikel 101, achtste lid, zooals het vóór genoemde wijziging luidt, vindt toepassing op de vergoeding voor 1937, onverschillig wanneer die vermindering laatstelijk heeft plaats gevonden.

5. Het bij artikel XXXVI vastgestelde artikel 101*bis* en het bij artikel XXXVIII vastgestelde artikel 103*bis* der Lager-onderwijswet 1920 zijn voor het eerst van toepassing voor het jaar 1938.

Ten aanzien van de vergoeding en bijdrage voor 1937 en voorgaande jaren blijven het negende lid van artikel 101 en artikel 103, zooals zij luiden vóór de daarin bij deze wet aangebrachte wijzigingen, toepassing vinden.

6. Het bij artikel XXXVII gewijzigde derde lid van artikel 102 der Lager-onderwijswet 1920 treedt in werking met 1 Januari 1938.

De vermindering tot de werkelijke kosten, bedoeld in die bepaling, zooals zij vóór genoemde wijziging luidt, wordt toegepast op de bijdrage over 1937, onverschillig wanneer die vermindering laatstelijk heeft plaats gevonden.

Artikel LI.

Zoo spoedig mogelijk na de afkondiging van deze wet wordt de tekst der Lager-onderwijswet 1920 op Onzen last in het

Staatsblad geplaatst, met inachtneming van de in van Regeeringswege uitgaande stukken gevolgde schrijfwijze, in een doorlopend genummerde reeks van artikelen, met wijziging dienovereenkomstig van de aanhaling daarin van artikelen of gedeelten van artikelen en met doorlopende nummering van de leden van elk artikel.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

*De Minister van Onderwijs,
Kunsten en Wetenschappen,*